

ΕΛΕΥΘΕΡΙΑ

ΔΙΣΕΒΔΟΜΑΔΙΑΙΑ ΠΟΛΙΤΙΚΗ ΕΦΗΜΕΡΙΣ
ΟΡΓΑΝΟΝ ΤΟΥ ΛΑΪΚΟΥ ΚΟΜΜΑΤΟΣ ΕΝ ΙΩΑΝΝΙΝΟΙΣ

Έτος ΙΒ'. 951

Ιδιοκτήτης—Διευθυντής Χ. ΧΡΗΣΤΟΒΑΣΙΑΝΣ—Συνδιευθυντής ΧΡ. Α. ΖΩΗΜΙΧΟΣ

Δευτέρα 26 Νοεμβρίου 1934

Η ΑΠΟΦΑΣΙΣ ΤΗΣ ΤΡΙΜΕΡΟΥΣ ΕΠΙΤΡΟΠΗΣ ΤΗΣ ΚΟΙΝΩΝΙΑΣ ΤΩΝ ΕΘΝΩΝ

Η Τριμελής Επιτροπή της Κοινωνίας των Εθνών, ενώπιον της οποίας είχαν παραπεμφθῇ αἱ προσφυγαὶ τῆς ἐν τῇ Ἀλβανικῇ Ἐπικρατεῖᾳ Ἑλληνικῆς Μειονότητος, διὰ τὸ κλείσιμον τῶν ἑλληνικῶν Σχολείων καὶ τὰς ἄλλας ἐναντίον των πιέσεις ἀπεφάσισε νὰ ἀποταθῇ πρὸς τὸ Συμβούλιον τῆς Κοινωνίας τῶν Εθνῶν καὶ νὰ ἐπικαλεσθῇ τὴν προσοχὴν αὐτοῦ, διὰ τοῦ ἐξῆς ἐγγράφου τῆς :

«Οἱ ὑπογράφοντες ἀντιπρόσωποι τῆς Ἀγγλίας, τοῦ Μεξικοῦ καὶ τῆς Πορτογαλλίας, παρακαλοῦμεν ὡς λαβεῖν τὰ ἐνδεικνυόμενα μέτρα, ἵνα ἐγγραφῇ εἰς τὴν ἡμερησίαν διάταξιν τοῦ Συμβουλίου ὅσον τὸ δύνατον ταχύτερον ἢ κατωτέρω ὑποθέσεις :

Συμφώνως πρὸς τὴν διαδικασίαν τῶν Μειονοτήτων ἐπεφορτίσθημεν νὰ ἐξετάσωμεν ὡς μένον ἰσχυρὸν αἰτήσεων, σχετικῶν μὲ τὴν καταστάσιν τῶν ἐν Ἀλβανίᾳ Μειονοτήτων.

Μεταξὺ τῶν αἰτήσεων αὐτῶν ὑπῆρχεν καὶ ἡ ἀφορώσα τὴν καθάρτησιν τῶν κοινοτικῶν σχολείων, συνεπειᾶ τῆς θέσεως ἐν ἰσχυρὸν Συντάγματος ἐν Ἀλβανίᾳ, τοῦ ὁποίου τὰ ἀρθρα 206 καὶ 207, προβλέπουσιν περὶ κρατικοποιήσεως, τῆς ἐν Ἀλβανίᾳ Ἐκπαιδεύσεως.

Ἀπὸ τῆς εὐκαιρίας ταύτης ἡμεῖς γκασθημεν νὰ ἐξετάσωμεν τὴν ἔκτασιν τοῦ ἀρθρου 206 τῆς Ἀλβανικῆς, περὶ Μειονοτήτων, ὁλοσχερῶς τοῦ 1921, ἔχοντες ὡς ἐξῆς :

Παραγράφος 1η. Οἱ Ἀλβανοὶ ὁπῆκοι, οἱ ὅποιοι ἀνήκουσιν εἰς Μειονότητα φυλῆς, θρησκευματος καὶ γλώσσης, θέλουσιν ἀπολαύει τῆς αὐτῆς μεταχειρίσεως καὶ τῶν αὐτῶν ἐγγυήσεων, νόμων καὶ ἐργῶν, ὡς τὰ ἀπολαύουσιν οἱ ἄλλοι Ἕλληνες Ἀλβανοί. Συγκεκριμένως, θέλουσιν ἔχει δικαίωμα νὰ διατηρήσονται διευθυνταὶ καὶ τὸν δάσκαλοι, ἰδίαις δαπάναις, ἢ νὰ δημιουργήσονται εἰς τὸ μέλλον εὐαγγῆ θρησκευτικὰ καὶ κοινωνικὰ ἰδρύματα, σχολεῖα καὶ ἄλλα ἐκπαιδευτικὰ ἰδρύματα, δικαιούμενοι νὰ κάμουν ἐλευθέραν χρῆσιν τῆς ἰδίας τῶν γλώσσης καὶ νὰ ἐξασκοῦν ἐλευθέρως τὰ τῆς ἀποκλειαστικῶν.

Παραγράφος 2α. Ἡ Ἀλβανικὴ Κυβέρνησις, ἐντὸς 5 μηνῶν ἀπὸ τῆς ἡμερομηνίας τῆς παρούσης δηλώσεως (2 Ὀκτωβρίου 1921) νὰ παρουσιάσῃ εἰς τὸ Συμβούλιον τῆς Κοινωνίας τῶν Εθνῶν λεπτομερῆ στοιχεῖα, ἀφορῶντα τὸ νομικὸν καθεστὸς τῶν θρησκευτικῶν Κοινοτήτων, τῶν ἐκκλησιῶν, τῶν μοναστηρίων, τῶν σχολείων, τῶν εὐαγγῶν ἰδρυμάτων καὶ τῶν σωματείων τῶν φυλετικῶν, θρησκευτικῶν καὶ γλωσσικῶν Μειονοτήτων. Ἡ Ἀλβανικὴ Κυβέρνησις θέλει λάβει ὑπ' ὄψιν πάσας τὰς ἐπιτοὺς θέματος τούτου συστάσεις, τὰς ὁποίας ἤθελε τῆς κάμει ἡ Κοινωνία τῶν Εθνῶν.

«Ἐδεωρήσαμεν, ὅτι ἡ τελευταία παράγραφος αὐτοῦ, ἡ ἀφορώσα τὰς συστάσεις εἰς ἃς δέον νὰ προβῇ ἡ Κοινωνία τῶν Εθνῶν, ἀπέτελει λίαν σοβαρὸν στοιχεῖον διὰ τὴν ἐκτίμησιν τῆς καταστάσεως οἷα ἐμφανίζεται. Ἐπειδὴ φαίνεται, ὅτι αἱ συστάσεις αὗται δὲν διευκλύνθησαν εἰσέτι, θεωροῦμεν χρήσιμον νὰ ἐπιστήσωμεν τὴν προσοχὴν τοῦ Συμβουλίου τῆς Κοινωνίας τῶν Εθνῶν, ἵνα τοῦτο κρίνῃ, ἐὰν ἐπιθυμῇ νὰ δοθῇ συνέχεια εἰς τὰς διατάξεις ταύτας».

Ἡ ἀπόφασις αὕτη τῆς Τριμελούς Ἐπιτροπῆς, μολονότι οὐκ ὀριστικὴ θεωρεῖται, ὑπὸ τῶν ἀρμοδίων κύκλων τῶν Ἀθηνῶν ὡς λίαν εὐνοϊκὴ α) διότι εἶναι μία ἀπὸ τὰς ἐλαχίστας, ἂν μὴ ἡ μοναδικὴ περίπτωση, καθ' ἣν ζήτημα μειονοτικόν, ἐξετασθῇ ὑπὸ ἀρμοδίας Ἐπιτροπῆς, ἡ ὁποία μέχρι τοῦ Συμβουλίου τῆς Κοινωνίας τῶν Εθνῶν β) διότι λαμβάνει ὑπ' ὄψιν τὸ ἀρθρον 5 τῆς Ἀλβανικῆς δηλώσεως, τὸ ὁποῖον ἀφορᾷ τὰς Μειονότητας, τὰς πλεονοψηφούσας, εἰς ἃς περιφέρειαι εἶναι ἐγκλειστικαί καὶ οὐκ τὸ ἀρθρον 6, τὸ ὁποῖον ἀφορᾷ τὰς Μειονότητας τῶν περιφερειῶν, εἰς ἃς εὐρίσκονται ἐν μειονοψηφίᾳ, ἐναντίον τοῦ Ἀλβανικοῦ πληθυσμοῦ καὶ γ) διότι ἡ Τριμελής Ἐπιτροπὴ διαπίστωνε, ὅτι ἡ Ἀλβανικὴ Κυβέρνησις ἔχει παραλείψει τὴν ἐκ τῆς παραγράφου 2 τοῦ ἀρθρου 5 ὑποχρέωσιν αὐτῆς, νὰ φέρῃ εἰς γνῶσιν τῆς Κοινωνίας τῶν Εθνῶν, ἐντὸς 6 μηνῶν, ἀπὸ τῆς δηλώσεώς της (2 Ὀκτωβρίου 1921) ἐὰν συνεμορφώσῃ πρὸς τὰς διατάξεις τοῦ ἀρθρου τούτου.

Τὸ Ἀλβανικὸν Γραφεῖον Τύπου, ἐν τῇ ἐπιθυμίᾳ του νὰ μειώσῃ τὴν παραχρῆσιν ἐν Γενεύῃ καὶ παρὰ τῇ Κοινωνίᾳ τῶν Εθνῶν οἰκτρὰν ἐντύπωσιν, ἐκ τῶν ἀνεσληνικῶν διωγμῶν, οὓς ἐξασκεῖ ἡ Ἀλβανικὴ Κυβέρνησις ἐναντίον τῆς ἐν τῇ Νομῷ Ἀργυροκάστρου ἑλληνικῆς Μειονότητος, ἐκυκλοφόρησε τὸ ἐπόμενον ψευδοδόγημα, χωρὶς νὰ διαψεύσῃ οὐδὲν τῶν εἰς βάρος της καταγγελεσθέντων :

ΤΙΡΑΝΑ, 20 Νοεμβρίου 1934

«Κατὰ πληροφориαν, προερχομένην ἐκ Φιλιατῶν τῆς Τσαμουρίας, ἡ ἐκεῖ διευθύνουσα τῆς χωροφυλακῆς ἐκάλεσε τὸν μουφτήν Μεχμέτ Ζεκεριά καὶ ἄλλους Ἀλβανοὺς προκρίτους εἰς τὸ Δημαρχεῖον Φιλιατῶν, τὴν 15ην τρέχοντος ὅπως ἀποσπασθῇ παρ' αὐτῶν διὰ τῆς βίας τὴν δὴλωσιν, τὴν ἀποσταλέσαν εἰς τὴν Γραμματεῖαν τῆς Κ. Τ. Ε., τὴν ὁποῖαν οἱ ἀτυχεῖς οὗτοι ἠναγκάσθησαν νὰ ὑπογράψουν καὶ εἰς τὴν πιν γενναίον εὐλοκοπήματος καὶ εἰς τὴν ὁποῖαν γράφουν οἱ μένοντες ἱκανοποιημένοι ἐκ τῆς διοικήσεως, τῆς ἀσκουμένης ὑπὸ τῶν ἑλληνικῶν ἀρχῶν ἐπὶ τῆς ἐν Ἑλλάδι Ἀλβανικῆς Μειονότητος καὶ ἡ ὁποία κατὰ δι' Ἀλβανικῆς Μειονότητος καὶ ἡ ὁποία κατὰ αὐτοὺς, ἀπολαμβάνει πλήρους ἰσοτιμίας μετὰ τῶν λοιπῶν Ἑλλήνων πολιτῶν. Ἐπιστολαὶ, λεηλοφάνειαι, ἐκ ταξιδιωτῶν ἀφικνούντων ἐκεῖθεν, ἐπεξηγοῦν ὅτι ἀπὸ τῆς τῆς ἀνάγκης τῆς ἐν Ἑλλάδι πολιτικῆς δια τὸ ζήτημα τῶν ἑλληνοφώνων ἐν Ἀλβανίᾳ σχολείων, ὁ Ἀλβανικὸς πληθυσμὸς τῆς Τσαμουρίας ὑπῆρχε τὸ ἀντικείμενον

συστηματικῶν διώξεων ἐκ μέρους τῶν ἑλληνικῶν Ἀρχῶν καὶ οἱ τρομοκρατεῖται, δι' ὅλων τῶν μέσων, ὅπως μὴ δυνήθῃ νὰ ὑψώσῃ τὴν φωνὴν του, ὅπως ἀπολαύσῃ τῶν ἰδίων δικαιωμάτων, τὰ ὁποῖα ἔχει ἡ ἐν Ἀλβανίᾳ ἑλληνικὴ Μειονότης. Ὁ πληθυσμὸς τῆς Τσαμουρίας βαρύνεται ἐπιπλέον ἐκ τῶν ἀπανθρώπων καὶ παρανομῶν τούτων ἐνεργειῶν, διατελεῖ ἀκακῶς ὅπως ἡ Κ. Τ. Ε. εὐαρεστηθῇ νὰ ἐνδιαφερθῇ διὰ τὴν ἔκτασιν τῆς δυστυχίας του καὶ διὰ τὴν ἀληθὴν κατάστασιν, ὅπως ἡν συνεχῶς φθίνει. Ἡ μοναδικὴ του ἐλπίς εἶναι, ὅτι ἡ Γραμματεῖα τῆς Κ. Τ. Ε. θὰ διαθέσῃ διὰ τὰ ἀναγκαῖα μέσα ὅπως διαπιστωθῇ ἐπιτοπία, ὅτι ἡ Ἀλβανικὴ ἐν Ἑλλάδι Μειονότης οὐ μόνον δὲν κατέχει ἔστω καὶ ἐν σχολείων, εἰς τὸ ὁποῖον νὰ διδάσκαται ἡ γλῶσσά της, ἀλλὰ καὶ τὰ ἀρνούνται διὰ τὰ δικαιώματα τὰ κοινὰ εἰς ὅλους τοὺς Ἑλλήνας πολίτας».

Μόλις περὶ τὸ τοιαῦτον εἰς γνῶσιν τῆς ἐν Τσαμουρίᾳ Ἀλβανο-σουλτανικῆς Μειονότητος, συνήλθον οἱ Πρόεδροι τῶν διαφόρων Ἀλβανο-αμεθανῶν Κοινοτήτων, μετὰ τῶν Συμβούλων των καὶ τῶν ἱμαμηδῶν των, ἐν Φιλιαταῖς, ὑπὸ τὴν προεδρίαν τοῦ Σφοδρολογιστοῦ Μουφτῆ Φιλιατῶν Μεχμέτ — Ἐφέντη Ζεκεριά καὶ ὁπῆρασαν ἐν βοή τὴν κάτωθι διαμαρτυρίαν κατὰ τῆς Ἀλβανικῆς Κυβερνήσεως τὴν ὁποῖαν ἀπέστειλεν ἐπὶ τῆς ἐκτασεως τῶν Προσφυγῶν, καὶ τὸ Ὑπουργεῖον τῶν Ἐξωτερικῶν τῆς Ἑλλάδος εἰς τὴν Κιωνίαν τῶν Εθνῶν καὶ εἰς τὴν Ἐφημερίδα τῆς Γενεύης ἐξ ὧσαν οὕτως :

«Ἐντολὴ σύμπαντος τοῦ μου σουλτανικοῦ πληθυσμοῦ τῆς Τσαμουρίας, μετ' ἀγανακτήσεως δ' ἀψεύδου καὶ δημοσιεύματα τοῦ Ἀλβανικοῦ Τύπου, περὶ ἀσκήσεως ἐκτετατοῦς πιέσεως ἐναντίον ἡμῶν, διὰ τὴν ἐκ μέρους μας διάψευσιν Ἀλβανικῶν συκοφαντιῶν, Ἐπαναλαμβάνομεν ἐπίσης καὶ ἀπολύτως ἀθεορμήτως τὸ περιεχόμενον τοῦ πρὸς τὴν Κοινωνίαν τῶν Εθνῶν, ἀπὸ 15 φεβρουαρίου μηνός, τηλεγραφήματος ἡμῶν. Στιγματίζομεν τὰ συκοφαντικὰ καὶ καθόλου Ἀλβανικὰ δημοσιεύματα,

σκοποῦντα μόνον νὰ δικαιολογήσων τὰς Ἀλβανικὰς ἐμότητες ἐπὶ τῶν Βορροισπειρωτῶν. Ζῶμεν ἐλευθέρους οὐρανὸν ἀπὸ λύτῃς, ἀδελφωμένοι μὲ τοὺς χριστιανοὺς συμπολίτας μας μετὰ πλήρη ἰσονομίαν, διοικοῦντες ἐλευθέρως ἡμεῖς οἱ ἴδιοι τὰ Κοινότητάς μας καὶ ἀπολαύοντες πλήρως θρησκευτικῆς καὶ γλωσσικῆς ἐλευθερίας».

Οἱ Πρόκριτοι τῆς Τσαμουρίας

Μουφτῆς Φιλιατῶν Μεχμέτ Ζεκεριάς, ἱμάμης Φιλιατῶν Μεχμέτ Χουσεῖν, Σάκο Μπαχάς, Φουὰτ Χαμὴτ, Τσαφῆρ Τσαμουρίας, Σουαῖ Μέτε, Τσάβε, Ριζά Ντόνα, Ἀρδῆ, Ζεκεριά, Κιμήλ, Ἰζέ Σαμπάν, Φέκης Σαμπῆ, Μουράτ Σέφο, Μαχμεῦ Κοινοτικὸς Σύμβουλος Φιλιατῶν, Σαλήμ Νταλήπ, Ἰσα Τάνα, Φέζο Μλετήρ, Φεζῆ Μουσταφά, Τσεμῆλ Χαμῆτ, Ζεκεριά Κουπέ. Ἐπιτροπὴ Συνέσμου Κοινοτήτων Φιλιατῶν Ἡγουμένιος Ἀμπεντίν Νταγιάκας Θρησκευτικὸς λειτουργὸς Φιλιατῶν, Δέρβος Μεχμέτ Πρόεδρος Κοινοτήτος Κώτσικας, σουλτα Μπαρῆμ ἱμάμης Τρικοῦφου, Χουσιῆ Ἀμπάζ, Μηδὰτ Ὀμέρ, Τζελάλ, ἱμάμης Πηγαδουλῶν, Τσαρκῆ Σάλιο Πρόεδρος Προέδρος Κοινοτήτος Τρικοῦφου Ταχῆρ Μεχμέτ, Χαροῦν Ρεζῆς Πρόεδρος Κοινοτήτος Μύλων, Σαρκῆ Χαμῆτ Θρησκευτικὸς λειτουργὸς Κώτσικας, Ἀχμέτ Χουσεῖν ἱμάμης Φιλιατῶν, Ἀρδούλ Νουρτοῦ, Ταχῆρ Χαλήλ, Μουχεντίν Μουσταφά ἱμάμης Διόνης, Χαμῆμ Ἀλή, Χατζηζιά Ντίνε Πάσιο Κοινοτικὸς Σύμβουλος Ἑλάτας, Νεζῆπ Ἰσμαήλ, Θρησκευτικὸς λειτουργὸς Μύλων, Χαοάν Ἀβδουραχμάν, ἱμάμης Κώτσικας Φερῆ Μουχαρέμ Κοινοτικὸς Σύμβουλος Φιλιατῶν, Χουσιῆ Κιαζήμ, Μπεκῆρ Χασάν, Μεχμέτ Πρόνιος, Νουσερέ Ἀμπάζ Κοινοτικὸς Σύμβουλος Ἀστού.

Μετὰ τὸ τέλος τοῦ Σουλτανικοῦ τηλεῤαφίου καὶ τῆς ἐκδόσεως εἰς τὸ Τηλεγραφικὸν τῆς διαμαρτυρίας, οἱ συνελερόντες διελύθησαν ἡσυχῶς, ἐκφράζοντες συνάμα τὴν ἀγανάκτησιν των, διὰ τὰς συκοφαντίας καὶ τὰ ψευδῆ ἀνακοινωθέντα τοῦ Ἀλβανικοῦ Τύπου.

Η ΘΑΥΜΑΣΙΑ ΔΙΑΛΕΞΙΣ ΤΟΥ ΑΡΧΑΙΟΥ ΓΥΜΝΑΣΙΑΡΧΟΥ ΚΟΥ ΓΕΩΡΓ. ΚΑΛΟΥΔΗ ΕΝ ΤΗ ΛΕΣΧΗ ΙΩΑΝΝΙΝΩΝ ΠΕΡΙ ΤΟΥ ΜΙΣΟΓΥΝΙΣΜΟΥ ΤΟΥ ΕΥΡΕΠΙΔΟΥ

(Συνέχεια ἐκ τοῦ προηγουμένου)

«Ὅτε ὁ χιλιόναυς ἑλληνικὸς στόλος συνηθροίσθη εἰς Ἀθήνας, δεινὰ δὲ τοῖς ἑκὼν τοῖς πλοῖν ἐπὶ τὴν Τροίαν, ὁ Κάλκας ἐμάντευσεν, ὅτι εἰ ναι ἀδύνατον νὰ ἀποπλεῖσθωσιν, ἐὰν μὴ ἐξέλθωσιν ἡ Ἀργεῖς, διὰ τῆς θυοῦ καὶ τῆς Ἰφιγενείας. Ὁ Ἀγαμέμνων, ὁ ὅστις ἦν ἀναγκάσθη νὰ παρακαλέσῃ ἐκ τῶν Μυσηνῶν τὴν ἰδίαν θυγατέρα, ἵνα δῇθεν ἐκδώσῃ αὐτὴν εἰς τὸν Ἀχιλλεῖα ἄλλ' ὅτι ἡ αἰτία τῆς προσκλήσεως ἀποκαλύπτεται, ἡ Ἰφιγενεία, εἰ καὶ ὁ υἱὸς τῆς Θετιδος εἶναι ἕτοιμος, διὰ τὸν ὅπλων νὰ ὑπερασπίσῃ αὐτήν, προτιμᾷ ἐκείνην ὡς ἀποθάνει ὑπὲρ τῆς Ἑλλάδος ἐλπίδος, ἀναφω-

νέι, τὸ πάμα τοῦ μόν Ἑλλάδι, ὅδε, ἐκπορεύετο Τροίαν. Ταῦτα γὰρ ἱμνιεῖά μου

διὰ μακροῦ, καὶ παῖδες οὗτοι καὶ γὰρ μοι καὶ δὲ ἐμῇ. Ἀς μεταβῶμεν οὖν εἰς τὸν οἶκον καὶ ὅς ἴδωμεν πόλιν τινα συζύγου καὶ μητέρας ἐπλάσσειν ὁ Ἑδρακίδης.

Τὶς δύναται νὰ μείνῃ ἀσυγκίνητος, δὲν βλέπῃ τὴν Εὐρώπην, τὴν τριτοῦσαν οὐρανὸν τοῦ ὅπου τὸς Διὸς κραναὴν νοβόληθέντος ἦενος Καπονέως, καθ' ἣν στιγμήν αὐτὸς εἶχεν ἀναβῆ ἐπὶ τῶν τευχῶν τῆς Καδμείας πύργου καὶ ἡ τοῖς ἑτοιμοῖς ἑλλησπλάξαι, δὲν, λέγω, βλέπῃ τὴν Εὐρώπην νὰ διαφεύγῃ τὴν προσοχὴν τῶν ὑπὸ τοῦ πατρὸς αὐτῆς τρέφοντος φυλάκων καὶ νὰ πηδᾷ

